TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

OCOP và du lịch nông thôn tạo động lực mới cho kinh tế vùng quê

06:30 28/04/2026

Chương trình Mỗi xã một sản phẩm (OCOP) cùng chương trình phát triển du lịch nông thôn đang trở thành hai trụ cột quan trọng trong chiến lược phát triển kinh tế nông thôn của Việt Nam. Sau nhiều năm triển khai, các chương trình này không chỉ góp phần nâng cao giá trị nông sản, thúc đẩy sản xuất hàng hóa mà còn khai mở tiềm năng văn hóa, cảnh quan và bản sắc vùng miền, tạo ra hệ sinh thái kinh tế nông thôn đa giá trị.

“Đánh thức” tiềm năng bản địa, mở rộng sinh kế bền vững

OCOP được triển khai từ năm 2018 với mục tiêu phát huy lợi thế đặc sản địa phương, nâng cao giá trị sản phẩm truyền thống và tạo sinh kế bền vững cho người dân nông thôn. Tiếp nối thành công giai đoạn đầu, chương trình tiếp tục được mở rộng trong giai đoạn 2021-2025, song hành với chương trình phát triển du lịch nông thôn trong xây dựng nông thôn mới.

Qua thực tiễn triển khai, OCOP đã giúp nhiều địa phương thay đổi tư duy sản xuất. Từ mô hình nhỏ lẻ, manh mún, nhiều vùng quê đã chuyển sang sản xuất theo chuỗi giá trị, xây dựng vùng nguyên liệu ổn định và chú trọng tiêu chuẩn chất lượng. Nhiều sản phẩm truyền thống như Chè, mật ong, trái cây, thủ công mỹ nghệ, thực phẩm chế biến… được cải tiến mẫu mã, bao bì, nâng cao khả năng cạnh tranh trên thị trường.

Du khách trải nghiệm làng nghề nông thôn và lựa chọn sản phẩm OCOP đặc trưng của địa phương.

Không chỉ mang lại giá trị kinh tế, chương trình còn góp phần giữ gìn nghề truyền thống, bảo tồn tri thức bản địa và khơi dậy tinh thần khởi nghiệp ở nông thôn. Nhiều hợp tác xã, doanh nghiệp nhỏ và hộ sản xuất đã mạnh dạn đầu tư công nghệ, xây dựng thương hiệu riêng, từng bước đưa sản phẩm địa phương vào hệ thống siêu thị, sàn thương mại điện tử và thị trường xuất khẩu.

Đáng chú ý, OCOP còn tạo cơ hội việc làm cho nhiều nhóm yếu thế, đặc biệt là phụ nữ nông thôn và đồng bào dân tộc thiểu số. Nhiều mô hình sản xuất cộng đồng đã giúp người dân tăng thu nhập, ổn định đời sống và gắn bó hơn với quê hương.

Song hành với OCOP, du lịch nông thôn đang phát triển mạnh tại nhiều địa phương. Những làng nghề truyền thống, vùng trồng cây ăn quả, bản làng dân tộc, khu sinh thái nông nghiệp… trở thành điểm đến hấp dẫn du khách trong và ngoài nước. Du khách không chỉ tham quan cảnh quan mà còn được trải nghiệm sản xuất, thưởng thức ẩm thực địa phương và mua sắm sản phẩm OCOP ngay tại nơi sản xuất.

Sự kết hợp giữa du lịch và OCOP đã giúp gia tăng giá trị sản phẩm, mở rộng đầu ra và tạo nguồn thu kép cho người dân. Thay vì chỉ bán nông sản thô, nhiều địa phương nay bán thêm trải nghiệm, văn hóa và dịch vụ.

Giai đoạn mới ưu tiên chất lượng, xanh hóa và chuyển đổi số

Bước sang giai đoạn 2026-2030, yêu cầu phát triển kinh tế nông thôn đang thay đổi mạnh mẽ. Nếu trước đây trọng tâm là gia tăng số lượng sản phẩm và mô hình, thì thời gian tới cần tập trung nhiều hơn vào chất lượng, giá trị gia tăng và tính bền vững.

Theo các chuyên gia, sản phẩm OCOP cần được nâng cấp theo hướng chuẩn hóa tiêu chuẩn chất lượng, an toàn thực phẩm, truy xuất nguồn gốc và thân thiện môi trường. Đây là yếu tố quan trọng để sản phẩm địa phương có thể chinh phục người tiêu dùng trong nước và mở rộng thị trường xuất khẩu.

Chuyển đổi số cũng được xem là chìa khóa mới cho OCOP. Việc ứng dụng thương mại điện tử, marketing số, quản trị sản xuất thông minh và thanh toán không tiền mặt sẽ giúp các chủ thể OCOP tiếp cận khách hàng rộng hơn, giảm chi phí trung gian và nâng cao hiệu quả kinh doanh.

Đối với du lịch nông thôn, các địa phương cần chú trọng quy hoạch bài bản, phát triển theo lợi thế riêng thay vì chạy theo phong trào. Mỗi vùng quê cần xây dựng sản phẩm du lịch đặc trưng gắn với bản sắc văn hóa, thiên nhiên và câu chuyện địa phương.

Cùng với đó là nâng cao chất lượng dịch vụ, đào tạo kỹ năng làm du lịch cho người dân, cải thiện hạ tầng giao thông, lưu trú, vệ sinh môi trường và kết nối tour tuyến giữa các địa phương. Khi dịch vụ được nâng cấp, du lịch nông thôn mới có thể phát triển bền vững và giữ chân du khách lâu hơn.

Một vấn đề quan trọng khác là tháo gỡ rào cản về cơ chế, đặc biệt liên quan đến đất đai, quy hoạch và thủ tục đầu tư. Nếu có hành lang pháp lý thông thoáng, doanh nghiệp và người dân sẽ mạnh dạn đầu tư hơn vào du lịch cộng đồng, nông nghiệp trải nghiệm và các mô hình kinh tế xanh.

Thực tế cho thấy, OCOP và du lịch nông thôn không chỉ là chương trình phát triển kinh tế đơn thuần mà còn góp phần tái tạo sức sống cho vùng quê Việt Nam. Khi sản phẩm địa phương được nâng tầm, văn hóa được gìn giữ và người dân có thêm thu nhập, nông thôn sẽ trở thành không gian đáng sống, giàu bản sắc và có sức cạnh tranh trong thời kỳ mới.

Nam Sơn